

Op de bres voor het Latijnse notariaat

De groep Notaris voor Rechtszekerheid nam vorige maand het roer in handen. Sindsdien stijgt de spanning: wat wordt de koers? Pas als het beoogde nieuwe bestuur helemaal achter de nieuwe visie annex het plan van aanpak ('een soort regeerakkoord') staat, treedt de groep ermee naar buiten. Toch vast een vooruitblik.

TEKST Henriette van Wermeskerken | FOTO'S Truus van Gog

Een middag eind maart, op kantoor bij Jef Oomen, notaris in Den Bosch. Oomen zit in druk overleg met Ruud van Gerven, notaris in Nijmegen, en Leon Verstappen, hoogleraar in Groningen. Zij behoren tot de 'harde kern' van de groep Notaris voor Rechtszekerheid, waarbij in totaal zo'n twintig notarissen en kandidaat-notarissen

zich hebben aangesloten. De 'couplegers' worden ze ook wel genoemd, want deze groep zorgde ervoor dat met steun van het merendeel van de leden het bestuur van de KNB moest opstappen op de ledenraadsvergadering van 6 maart, een unicum in het bestaan van de beroepsorganisatie. De verwachtingen binnen het notariaat zijn hooggespannen: met welke

plannen komt de groep Notaris voor Rechtszekerheid nu? Op sociale media zoals LinkedIn gonst het ervan.

Oomen vertelt: 'Na de ledenraad van 6 maart zijn wij in werkgroepen aan de slag gegaan om met een beleidsstuk en een plan van aanpak te komen. Daarin worden onze vijf speerpunten nader uitgewerkt. Verstappen heeft zich geworpen op het schrijven van een nieuw beleidsdocument, als vervanging van "In transitie". Van Gerven zit de werkgroep voor die bezig is met de manier waarop wij zowel de beroepsorganisatie als het bureau willen reorganiseren. Ruud Marres geeft met zijn werkgroep vorm aan de nieuw op te richten entiteit, die zich op

Duidelijk is dat zowel het vorige bestuur als het bureau te ver van de leden waren afgedreven

de belangenbehartiging gaat richten. Maud van Weersch buigt zich over het boegbeeld dat het notariaat naar buiten gaat vertegenwoordigen. Zo krijgen onze speerpunten handen en voeten.'

OLIEMANNETJES

Kernpunt voor de groep is het primaat van het Latijnse notariaat. Dat moet behouden blijven, inclusief de domeinmonopolies. Van Gerven: 'We zien marktwerking, deregulering, maar wat levert het op? Het lijkt wel alsof de notaris wordt gezien als een belemmering voor het rechtsverkeer in plaats van de facilitator die hij in feite is. Men maakt eerst een kosten-batenanalyse en dan pas een risico-analyse.' Verstappen vult aan: 'In het economisch rechtsdenken staat de efficiency voorop. Dat gaat ten kosten van de rechtszekerheid, terwijl een achteruitgang in rechtszekerheid toch onherroepelijk ook economische gevolgen heeft. Daar is niet genoeg oog voor.' Als het zo doorgaat, krijgen we uiteindelijk een systeem dat in de richting van het Angelsaksische gaat, vinden de leden van de groep. 'En dan wordt er veel meer geprocedeerd; let eens op wat dát gaat kosten', zegt Oomen. Dankzij het notariaat zoals dat in Nederland functioneert, is er duidelijkheid en zekerheid

Taken KNB

De KNB is een openbaar lichaam (artikel 60 WNa), net als de NOvA, het NIVRA en de NOvAA. De KNB heeft als taak het behartigen van publieke belangen die samenhangen met de notariële beroepsuitoefening. Het behartigen van commerciële belangen is niet toegestaan.

De KNB heeft op grond van artikel 61 WNa de volgende taken:

1. de bevordering van een goede beroepsuitoefening door de leden;
2. de bevordering van hun vakbekwaamheid;
3. de zorg voor de eer en aanzien van het notarisambt;
4. het maken van verordeningen.

Speerpunten van Notaris voor Rechtszekerheid

1. Een nieuwe beleidsvisie voor de toekomst;
2. reorganisatie van de KNB;
3. reorganisatie van het bureau van de KNB;
4. oprichting van een nieuwe entiteit voor belangenbehartiging;
5. het aanstellen van een aansprekend boegbeeld.

op verschillende terreinen in het recht. 'We hebben bijvoorbeeld een sluitend systeem van testamenten, want alle testamenten zijn bij de notaris gemaakt en ze zijn altijd gemakkelijk vindbaar omdat ze centraal geregistreerd worden', zegt Verstappen. 'Boedelafwikkelingen verlopen ordentelijk en meestal goedkoop, omdat je in een doorsnee afwikkeling genoeg hebt aan een verklaring van erfrecht. We hebben het in Nederland hartstikke goed voor elkaar. Als de notaris het regelt, lopen burger en overheid eigenlijk geen enkel risico als het gaat over het innen en uitbetalen van gelden. Als oliemannetjes doen notarissen achter de schermen goed werk en voorkomen zij veel procedures.' Dáár staat Notaris voor Rechtszekerheid voor. Intern leeft de overtuiging voor het Latijnse notariaat, nu de buitenwereld nog. Het nieuwe bestuur en vooral het nieuwe boegbeeld moeten daarvoor gaan zorgen.

REGEERAKKOORD

Wie gaan dat doen? De samenstelling van het nieuwe bestuur dat de groep gaat voorstellen, is nog niet bekend, zegt Oomen, maar er wordt druk gepraat. De voorkeur van de groep gaat uit naar een samenstelling van zowel leden van Notaris voor Rechtszekerheid als leden uit het vorige bestuur, eventueel aangevuld met een of meer leden uit andere groepen, zoals de grote kantoren. Franc Wilmink zal vrijwel zeker deel uit maken van het nieuwe bestuur. Hij is de beoogde nieuwe voorzitter, zo berichtten media eind maart. 'Ja, de kans is groot dat Wilmink voorzitter wordt', zegt Oomen. 'Maar of dat direct gebeurt of pas later, nadat een soort interim-bestuur een eerste aanzet heeft gedaan, is nog niet bekend.' Oomen zelf staat ook op de kandidatenlijst. De beoogde bestuursleden

hebben zich gebogen over de conceptplannen die via de werkgroepen zijn gemaakt om invulling en uitvoering te geven aan de vijf speerpunten van de groep. 'Je moet dat beleidsstuk/plan van aanpak zien als een soort regeerakkoord', zegt Oomen. 'Daarin ontvouwen we de plannen voor de toekomst. Het is de bedoeling dat het nieuwe bestuur zich tijdens de ledenraad op 11 april presenteert met het beleidsstuk. Na benoeming door de ledenraad gaan we aan de slag. Duidelijk is dat zowel het vorige bestuur als het bureau te ver van de leden waren afgedreven. Als zo'n ruime meerderheid zegt dat het anders moet, dan heb je blijkbaar iets verkeerd gedaan.' Van Gerven: 'Het beleidsstuk "In transitie" is in de ogen van het bestuur en het bureau dan wel op democratische wijze tot stand gekomen, maar inmiddels werd het niet meer gedragen. En daar had het bestuur oog voor moeten hebben. Er zijn her en der heftige discussies geweest en er was veel onrust, maar daar is niets mee gebeurd.' Verstappen beaamt dat er verschillende signalen waren die niet zijn opgepikt. 'Neem de kandidatenbrief van oktober vorig jaar', zegt hij. 'Een brief waarin de commissie van kandidaat-notarissen grote zorgen uitte over de toekomst van het notariaat en de manier waarop het bestuur de belangen behartigde. Niet scherp genoeg en niet actief genoeg, vonden de kandidaten. Met die brief is nauwelijks iets gedaan. Terwijl de kandidaten ongeveer 60 procent van het ledenaantal uitmaken en bovendien de toekomst in pacht hebben.'

REORGANISATIE

Hoewel de groep pas met het plan naar buiten wil komen als het helemaal af is en het beoogde nieuwe bestuur erachter staat, wil Oomen wel een tipje van de sluier oplichten. 'Wat betreft

de reorganisatie van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) gaat het ons erom dat die wordt teruggebracht tot een zuivere orde. Die moet alleen de kerntaken van artikel 61 van de Wet op het notarisambt uitvoeren. Een voorbeeld: de orde moet wel de punten van de permanente educatie bijhouden, maar hoeft niet zelf een cursusaanbod te verzorgen. Het kan, als het profijtelijk is, maar het hoeft niet. Kijk naar de Stichting Beroepsopleiding Notariaat, die is ook helemaal uitbesteed en dat werkt prima. Het organiseren van congressen en cursussen en het in stand houden van een juridisch bureau horen niet tot de specifieke taken van de orde.'

Van Gerven noemt de KNB een groot, amorf apparaat. 'De organisatie moet grondig worden doorgelicht. Er zijn nu bijvoorbeeld ongeveer veertig commissies en werkgroepen met in totaal meer dan tweehonderd leden, die ambtelijk worden bijgestaan door medewerkers van het bureau. Die commissies en werkgroepen staan nu voor meer dan drie ton op de begroting, exclusief de kosten van de ondersteuning door het bureau. Is dat nu allemaal nodig? We moeten per commissie en per werkgroep kijken wat deze bijdraagt: wat de output is en wat we daaraan hebben. Die medewerkers kunnen op andere plaatsen misschien nuttiger werk verrichten.' Ook het bureau zal moeten reorganiseren, volgens Notaris voor Rechtszekerheid, met behulp van een extern bureau. Oomen: 'Er werken net zoveel mensen bij het bureau van de KNB als bij dat van de Nederlandse Orde van Advocaten (NOvA), terwijl de KNB 3.300 leden heeft en de NOvA meer dan vier keer zoveel: 16.000.'

BOEGBEELD

Het bestuur van de orde en het bestuur van de nieuwe entiteit die zich met name op belangenbehartiging gaat richten, kan deels uit dezelfde personen bestaan, vindt de groep. Dat biedt vooral praktische voordelen. De orde beperkt zich tot de wettelijke taken en de nieuwe entiteit doet de rest, kort gezegd. Van Gerven: 'Dus de commerciële activiteiten zoals advisering, vakinhoudelijke ondersteuning en cursussen. Verder de belangenbehartiging, met de daarbij behorende public relations en marketing. Ook de vakinhoudelijke dossiers kunnen in de nieuwe entiteit worden ondergebracht.' Notaris voor Rechtszekerheid staat een cafetaria-model voor. De leden betalen alleen voor de diensten waarvan zij gebruik willen maken. Een deel van de taken van het huidige bureau van de KNB gaat over naar de nieuwe entiteit. Hoewel over de gewenste rechtsvorm van deze entiteit nog alle mogelijkheden open liggen, denkt men op dit moment aan een stichting, met een raad van toezicht die wordt benoemd door de ledenraad en de stakeholders. 'Zo betrekken we de stakeholders meer bij het notariaat, want ook daar is de afgelopen tijd veel blijven liggen', zegt Oomen. Als directeur van de nieuwe entiteit wordt een aansprekend boegbeeld aangetrokken. Dit is een belangrijk onderdeel van de plannen van Notaris voor Rechtszekerheid, want deze persoon krijgt een sleutelrol in de belangenbehartiging. Van Gerven: 'Het zou een oud-politicus kunnen zijn, maar dat hoeft niet. Hoe dan ook zoeken we een ervaren netwerker pur sang, die zich als een vis in het water voelt in de politiek, het bestuur en de media.'

Deze persoon wordt het gezicht van het Nederlandse notariaat, die onze belangen vertegenwoordigt in de politiek maar ook bij de consumenten. Het gaat erom dat het beseft hoe waardevol het notariaat is zoals het nu functioneert, doordringt in de hele samenleving, op alle niveaus.' ■

KANDIDAAT-BESTUURSLEDEN

Kort voordat *Notariaat Magazine* naar de drukker ging, werd bekend dat aan de ledenraad op 11 april de volgende zes bestuurskandidaten worden voorgelegd. De naam van het zevende kandidaat-bestuurslid, waarschijnlijk afkomstig van één van de grote kantoren, was op dat moment nog niet bekend.

De voorgestelde kandidaten zijn:

- Ruud van Gerven (notaris in Nijmegen);
- Jef Oomen (notaris in 's-Hertogenbosch);
- Dorine Oudhof (kandidaat-notaris in Hendrik-Ido-Ambacht);
- Teun van Dijk (notaris in Dronten);
- Sander Smits (kandidaat-notaris in Valkenswaard);
- Franc Wilmlink (notaris in Hoogeveen).